

**PROPOSTA D'UNITAT BÀSICA
CÀTEDRA UNESCO DE SOSTENIBILITAT
(CATUNESCO-SOSTENIBILITAT)**

DOCUMENT INFORMATIU

DOCUMENT CG 28/7 2005

Secretaria General
Juliol de 2005

LA CÀTEDRA UNESCO DE SOSTENIBILITAT

La Càtedra UNESCO de Sostenibilitat, sorgeix d'un conveni entre la Universitat Politècnica de Catalunya i l'Organització de Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura. En aquest acord es fa constar de forma explícita la voluntat de la UPC de *“crear una Càtedra UNESCO centrada en l'Educació i la Recerca per al Canvi Mundial en el Segle XXI amb l'objectiu acadèmic de combinar matèries relacionades amb la tecnologia, el desenvolupament sostenible, els desequilibris i el canvi global”*. El conveni constituent es firma a París el 10 de maig de 1996.

La missió de la Càtedra que consta a l'Acord de creació és: *“fomentar un sistema integrat d'activitats de recerca, formació, informació i documentació, centrades principalment en l'anàlisi de les relacions múltiples entre les esferes econòmica, socio-política, tecnològica i ecològica. El programa de la Càtedra i la corresponent xarxa universitària desenvoluparan en cooperació un plantejament innovador, a fi de preparar els estudiants per a les carreres i els estils de vida de la societat mundial del segle XXI. La Càtedra actuarà també com a plataforma per fomentar una política de diàleg entre les entitats associades interessades (estat, autoritats locals, empreses, sindicats, comunitats científiques, ONG, etc.) i per contribuir a la formulació de polítiques”*.

La Càtedra UNESCO de Sostenibilitat, fou concebuda des de la seva creació, per els seus promotors, com un espai des del qual desenvolupar activitats en l'àmbit de la formació, la investigació, el desenvolupament de projectes i de vincles internacionals, que permetran millorar la sensibilitat i les capacitats dels estudiants i els titulats de la Universitat, dels membres i els col·lectius que formen la comunitat universitària, també de la Institució en el seu conjunt i de les unitats que la formen. Es tracta d'un espai des del qual projectar el debat de la sostenibilitat a la pròpia Universitat i també al conjunt de la societat.

Des de la seva creació el 1996, la Càtedra ha desenvolupat una intensa activitat en relació als seus objectius, ja aquell any es va obtenir el reconeixement d'una línia de recerca interdisciplinària de la UPC denominada “Impactes presents, passats i futurs de la tecnologia en el desenvolupament”, es va iniciar l'activitat docent a través de l'oferta de assignatures de lliure elecció i es va participar en la co-fundació de la Xarxa UNITWIN GENie (Global-Problematic Education Network Initiative), s'elaboren les bases per a l'oferta d'un programa de postgrau en 1997 titulat “Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global: una anàlisi interdisciplinària de l'estat del món”.

El camí recorregut fins l'actualitat ha estat carregat de projectes, esforç i compromisos. L'activitat desenvolupada per la Càtedra UNESCO queda recollida en les seves memòries anuals, presentades després de cada període d'activi

1. CAMP D'ACTUACIÓ DE LA UNITAT BÀSICA

La Unitat Bàsica pretén convertir-se en un espai interdisciplinar, crític, reflexiu i obert, que contribueixi a reorientar la tecnologia cap al desenvolupament sostenible, en un món en canvi global, que tendeixi a reduir els desequilibris i a enfortir la diversitat.

Convertir-se en un centre de referència internacional per al foment de la col·laboració interdisciplinar i interuniversitària, amb el fi de promoure associacions entre universitats de països desenvolupats i en desenvolupament, centrades en la tecnologia, el desenvolupament sostenible, els desequilibris i el canvi global.

Consolidar-se com una referència en la creació de capacitats dintre i fora de la universitat, i en la impartició d'estudis reglats i no reglats oferts per la UPC, que connecten la tecnologia, la sostenibilitat i l'humanisme.

Ser un centre de referència en el desenvolupament d'estudis sobre sostenibilitat, en el foment de la investigació i la innovació per al desenvolupament sostenible, en l'aplicació de les anàlisis sistèmica i prospectiva de la realitat, amb el fi de proposar models i processos que possibiliten l'avanç cap a la sostenibilitat en àmbits locals i regionals.

La Unitat CATUNESCO serà especialment innovadora en la incorporació de les tècniques més modernes de formació presencial i no presencial, dedicant especial atenció a la utilització de les tecnologies de la informació i comunicació, i a les seves potencialitats en l'elaboració, adquisició i transmissió de coneixements.

2. OBJECTIUS I FUNCIONS

Coordinar la docència de primer, segon i tercer cicle que sigui assignada a la Unitat Bàsica i que imparteixin els professors/es assignats/es a aquesta.

Desenvolupar una oferta docent destinada als estudiants de la UPC, emmarcades en els temes de tecnologia, sostenibilitat i humanisme, destinades a desenvolupar valors, actituds i capacitats respecte al desenvolupament humà sostenible.

Contribuir a què la universitat converteixi el desenvolupament sostenible i la pau en eix central de la seva funció social, convertint aquests dos valors en prerrequisit i motiu central de tota la seva activitat.

Contribuir al foment de la investigació en el si de la universitat en temes de sostenibilitat, construint complicitats entre grups, persones, departaments, centres i instituts, participant en projectes i desenvolupant iniciatives que promoguin la

cooperació i el treball en xarxa i al foment de la investigació aplicada en coordinació amb agents socials i amb institucions, que possibiliti trobar i dissenyar les millors tecnologies i les millors estratègies de desenvolupament per avançar cap a la sostenibilitat.

Participar activament en processos de transferència de tecnologia que desenvolupin la cultura i les capacitats en temes de sostenibilitat, en el si de la societat, a través d'activitats de formació continuada, d'informació i documentació, i a través de la creació de xarxes nacionals o internacionals.

Actuar com a plataforma per fomentar una política de diàleg entre/amb l'Estat, autoritats locals, empreses, sindicats, comunitats científiques, ONGs, etc., amb el fi de contribuir a la formulació de polítiques adequades.

La Unitat CATUNESCO ha d'actuar com un pont entre la universitat i la societat, com a pont entre el saber científic i les inquietuds socials, ha de ser per tant un actor en els processos de construcció social del desenvolupament humà sostenible.

3. PLA GENERAL D'ACTIVITATS

3.1 ÀMBITS D'ACTUACIÓ

La Unitat Bàsica s'organitzarà des de sis àmbits d'activitat, o Àrees Bàsiques.

- Àrea Docència
- Àrea Doctorat i Recerca
- Àrea Formació Contínua
- Àrea Relacions Internacionals
- Àrea Observatori del Deute en la Globalització
- Àrea Observatori de la Sostenibilitat

3.2 LÍNIES D'ACTUACIÓ

3.2.1. Docència

- Desenvolupar una oferta formativa d'assignatures optatives i obligatòries sobre sostenibilitat, garantint la seva presència a tots el centres de la UPC. Consolidar i ampliar l'oferta formativa de lliure elecció.

- Participar activament en el desenvolupament de propostes formatives en el marc del espai europeu d'educació superior (EEES), proposant ofertes formatives tant en el nivell de grau com en el nivell de màster i doctorat, garantint la incorporació de la sostenibilitat i dels altres valors formatius previstos a la Declaració Mundial de la UNESCO sobre l'Educació Superior en el Segle XXI.
- Desenvolupar iniciatives d'innovació docent, reforçant l'aprenentatge cooperatiu, l'ús d'eines semipresencials, i actituds i mitjans per l'educació al llarg de tota la vida. Millorar de forma permanent la qualitat i la actualitat del continguts, els materials i les tècniques d'aprenentatge utilitzades a les assignatures impartides.
- Establir ponts de diàleg permanent amb totes les escoles de la UPC, desenvolupar una estratègia de comunicació i informació, dirigida als estudiant i als responsables acadèmics de les centres i la Universitat.
- Promoure la mobilitat dels estudiants, oferint serveis als estudiants que volent venir i als que volen marxar.
- Promoure la impartició conjunta d'estudis per xarxes universitàries, dintre del marc nacional i internacional.

3.2.2 Doctorat i recerca

- Gestionar i desenvolupar el programa de doctorat Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme, per delegació dels departaments: Enginyeria Elèctrica, Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental, Enginyeria Tèxtil i Paperera, Llenguatges i Sistemes Informàtics, Matemàtica Aplicada I, Mecànica de Fluids i Enginyeria Mecànica.
- Contribuir a la generació de coneixement i desenvolupament científic i tecnològic així com la formació dels futurs tècnics del país, des de l'anàlisi del nou paradigma de la sostenibilitat, l'estudi de l'existència de límits als actuals models de desenvolupament, la reflexió sobre el paper i els impactes de la ciència i la tecnologia en la societat, l'anàlisi de possibles polítiques tecnològiques i la perspectiva de futur en el marc de la globalització i la imprescindible sostenibilitat.
- Avançar en la configuració d'uns estudis de doctorat d'elevada qualitat acadèmica i d'ampli reconeixement social. Amb àmplies complicitats dintre d'un marc interuniversitari i internacional.
- Avançar en l'adaptació dels estudis de doctorat al nou marc de l'espai europeu de l'educació superior.

- Avançar en la construcció de relacions i complicitats entre universitats i grups de recerca de diferents països, potenciant la mobilitat d'estudiants i professorat.

3.2.3 Formació continua

- Vetllar per la millora continuada de la qualitat docent i acadèmica del diversos cursos impartits, així com de la gestió administrativa, econòmica i acadèmica de la nostra oferta de formació contínua.
- Desenvolupar mecanismes de difusió del coneixement elaborat a partir de la dinàmica de l'Àrea, dirigits a la pròpia Unitat Bàsica, a la comunitat universitària i a la societat en general.
- Desenvolupar, conjuntament amb l'Àrea de Relacions Internacionals, vincles d'intercanvi i col·laboració internacional,
- Avançar, conjuntament amb l'Àrea de Doctorat, en el disseny d'un Màster en Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme encabint en el marc de Bolònia.

3.2.4 Relacions internacionals

- La funció bàsica d'aquesta àrea es basa en respondre al mandat de la UNESCO a la Càtedra UNESCO, que consisteix en *"fomentar la col·laboració interdisciplinària, intrauniversitària i interuniversitària i promoure associacions entre universitats dels països desenvolupats i en desenvolupament, centrades en la tecnologia, el desenvolupament sostenible, els desequilibris i el canvi global"*.
- Desenvolupar les relacions internacionals de col·laboració, mobilitat i intercanvi de professors i estudiants, en el marc dels estudis de Doctorat, en particular en el marc de la *"Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme"*.
- Participació dintre del Programa europeu Socrates-Erasmus, amb la finalitat de desenvolupar estudis conjunts, la mobilitat de professors i d'estudiants, i el desenvolupament de trobades, per donar una formació més integrada en sentit ètic, humanista, sostenibilista i global que complementi els estudis d'enginyeria i de tecnologia, existents en els centres participants.
- Desenvolupar assignatures compartides, dintre d'un marco interuniversitari i internacional, implementades de forma conjunta en un format no presencial. Relacionades amb la tecnologia, la sostenibilitat i la formació de valors i actituds.

- Posta en marxa d'uns estudis de Màster dedicats a "l'Energia per a la Sostenibilitat", a desenvolupar en un format no presencial, a ser possible amb caràcter oficial, dintre d'un marc interuniversitari i internacional.
- Recolzar la coordinació i construcció social en la zona de El Gran Chaco Americano, a través de la col·laboració en l'elaboració d'una Agenda XXI, aportant l'experiència i les eines de treball utilitzades per la Càtedra UNESCO, i també en la participació en el desenvolupament de projectes destinats a la creació de capacitats.
- Participar en la construcció de complicitats que permetin impulsar projectes de desenvolupament integral, actuant prioritàriament en xarxes que integrin la col·laboració entre universitats, municipis, comunitats i sectors socials, en el context iberoamericà.

3.2.5 Observatori del Deute en la Globalització

- Desenvolupar la recerca sobre les causes i conseqüències de la problemàtica del deute extern, també dels altres deutes i desequilibris generats en el procés de globalització, dins un marc de relacions econòmiques i polítiques de poder i competència.
- Actuar com a centre d'informació i documentació que permeti recollir, gestionar, sistematitzar, analitzar i facilitar el màxim d'informació existent sobre el deute extern, l'actual procés de globalització i els desequilibris Nord-Sud. Actuant com *think-tank* (tanc de pensament) que desenvolupi propostes d'intervenció política, econòmica i social.
- Seguiment de les actuacions i compromisos duts a terme pel Govern espanyol en relació a la problemàtica del deute, les actuacions dels governs del Sud, de les institucions internacionals relacionades amb el conflicte del deute (FMI, BM, G-7, Club de París, Club de Londres, OMC), de les cimeres internacionals i de les actuacions desenvolupades per la societat civil.
- Creació d'estat d'opinió a través de la presència en els mitjans de comunicació, de les xarxes i mitjans de comunicació electrònica, de la publicació, i del desenvolupament de dinàmiques de formació contínua.
- Desenvolupar xarxes per la complicitat entre grups d'investigadors del món universitari, dels centres d'investigació i documentació, i de les ONGs, que arreu del món actuen sobre els problemes globals tractats.
- Actuar com suport tècnic als interlocutors i als decisors que així ho demanin: administracions locals, organitzacions, grups polítics i moviments socials que duguin a terme actuacions per aconseguir cancel·lacions de deute per part del Govern central i de les institucions internacionals.

- Actuar en complicitat i com a suport acadèmic a l'actuació de les organitzacions socials que treballen per la solució d'aquests problemes. En particular el projecte es desenvolupa en complicitat amb la Xarxa Observatori del Deute en la Globalització, amb qui es comparteix projecte i amb la Xarxa Ciutadana per l'Abolició del Deute Extern, amb qui es va posar en marxa aquesta iniciativa.
- Desenvolupar iniciatives econòmiques que permetin el recolzament social necessari per fer possible aquest espai de recerca.

3.2.6 Observatori de la Sostenibilitat

- Desenvolupar la recerca en la construcció de sistemes d'indicadors integrats (ambientals, socials i econòmics) per monitoritzar i mesurar la sostenibilitat en diferents àmbits: global, nacional, regional i local.
- Desenvolupar des de la metodologia de la Dinàmica de Sistemes, Sistemes d'Informació Geogràfica i d'altres, la construcció de models i el desenvolupament d'eines que facilitin l'anàlisi prospectiu i la construcció d'escenaris de futur i a la vegada possibilitin la creació de xarxes de relacions entre els sistemes d'indicadors.
- Construir i facilitar eines als diferents àmbits polítics i de gestió, que permetin facilitar la gestió de sistemes complexos, i conèixer l'allunyament o l'apropament a l'evolució sostenible del sistema gestionat, (municipi, comarca, regió, ...) com resultat de les polítiques que estem aplicant, i les accions necessàries per modificar aquestes polítiques, per tal que generin els efectes desitjats.
- Avançar en la creació d'una xarxa de relació entre institucions locals i nacionals juntament amb empreses, quan la seva funcionalitat tingui a veure amb vectors socio-ambientals. Amb la finalitat de poder disposar de informació actualitzada i d'un mosaic d'indicadors que de manera interrelacionada ens doni informació sobre la sostenibilitat del país i sobre els impactes de les actuacions dels diversos agents.
- Avançar en la direcció de realitzar l'Informe Anual sobre la Sostenibilitat a Catalunya. Amb la garantia d'objectivitat i independència necessària per ser valorat pels diferents estaments del teixit social català, siguin governamentals, no governamentals o empresarials.
- Establir vincles nacionals i internacionals, amb universitats i grups de recerca que facilitin la cooperació, la mobilitat i l'intercanvi de coneixements.

- Desenvolupar iniciatives econòmiques que permetin el recolzament social necessari per fer possible aquest espai de recerca.

4. Publicacions

La Unitat Bàsica garantirà la continuïtat en les *publicacions periòdiques* posades en marxa fins ara, millorant de forma continuada els seus estàndards de qualitat i ampliant aquesta oferta en la mesura que sigui possible.

- Revista SOSTENIBLE?. Publicació pluridisciplinar i “universitària” sobre l'estat actual del pensament en relació a les humanitats, les ciències i les tecnologies des de la perspectiva de la sostenibilitat, la globalització i, en general, la reflexió, analítica i de proposta, sobre l'estat del món. Un numero anual. Publicada des de 1999. Actualment està finançada per la Fundació Mina Aigües de Terrassa.
- Informe sobre el Desenvolupament Humà del PNUD. Des de 1998, la Càtedra UNESCO (conjuntament amb el Centre UNESCO de Catalunya, l'Associació per a les Nacions Unides i la Creu Roja a Catalunya) realitza i presenta l'edició en català d'aquesta publicació del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament.
- Els papers de la Càtedra UNESCO. Aquesta col·lecció conforma un conjunt de dossiers monogràfics curts sobre temes relacionats amb la recerca pròpia de la Càtedra. Esta previst que aquesta publicació evolucioni cap a un format digital.
- Col·lecció ContraArguments. Editada en col·laboració amb Icària Editorial, els llibres d'aquesta col·lecció ofereixen arguments, nous i vells, però que sempre van més enllà del discurs dominant, per proposar raons en la construcció d'una societat més justa.
- Butlletí electrònic. Notícies de l'Observatori del Deute en la Globalització. 8 números a l'any.
- Butlletí electrònic de l'Àrea de Dinàmica de Sistemes. Trimestral.
- Web de la Càtedra UNESCO. Hom te previst iniciar el 2004 el projecte d'actualització de continguts de l'actual web per convertir-la en una pàgina web de referència sobre sostenibilitat.

A més d'aquestes publicacions es desenvolupa una intensa activitat de publicació des de totes les àrees, tant en el que es refereix a llibres, articles en revistes, comunicacions, abstracts o ponències de congressos, així com articles en premsa i intervencions en ràdio i televisió.

ANNEX

ACTIVITATS 2003-2004 i 2004-2005

1. Docència

Les assignatures de primer i segon cicle encarregades a la Càtedra UNESCO per al curs 2004-2005 són les següents:

Assignatures obligatòries (OB):

- EPSC. “Enginyeria i Societat”. 6 crèdits, 2 grups.
- EUETIT. “Enginyeria Tèxtil i Societat”. 4,5 crèdits, 1 grup.

Assignatures optatives (OP):

- EUPVG. “Tecnologia i Sostenibilitat”. 6 crèdits, 2 grups.
- ETSEIT. “Desenvolupament sostenible”. 4,5 crèdits, 2 grups.
- EUPM. “Desenvolupament sostenible”. 4,5 crèdits, 1 grup.
- ETSETB. “Globalització i sostenibilitat”, 6 crèdits, 1 grup.
- EUETIT. “Desenvolupament Sostenible”, 6 crèdits, 1 grup.
- EUETIT. “Tecnologia i medi ambient”. 6 crèdits, 1 grup.
- EUETIT. “Tecnologia i desenvolupament”. 6 crèdits, 1 grup.

Assignatures de lliure elecció (ALE):

- EUETIT. “Tecnologia i Sostenibilitat” (no presencial). 6 crèdits, 16 grups.
- ETSECCPB. “Globalització i sostenibilitat”. 6 crèdits, 1 grup.
- ETSETB. “Globalització i sostenibilitat”. 6 crèdits, 1 grup.
- FIB. “Aproximació als països en vies de desenvolupament”. 6 crèdits, 1 grup.
- ETSEIT. “Aproximació als països en vies de desenvolupament”. 6 crèdits, 1 grup.
- EUETIB. “Globalització i sostenibilitat”. 6 crèdits, 2 grups.
- ETSAB. Habitatge i Cooperació I. 4,5 crèdits. 1 grup.

- ETSAB. Habitatge i Cooperació II. 4,5 crèdits. 1 grup.
- EUETIT. Desenvolupament de les capacitats emocionals en els processos d'interacció professional i personal. 1 crèdit. 1 grup.

L'activitat acadèmica de docència per el curs 2004-2005, és la que s'indica a la taula.

Docència 1r i 2n cicle, CURS 2004-2005						
PROFESSOR	ASSIGNATURA		CENTRE	CRÈDITS QUADRI MESTRE		CRÈDITS 1r i 2n cicle
				1r	2n	
Juan Carlos Aguado	Enginyeria i Societat	Obligatòria	EPSC	6	-	6
Xavier Álvarez	Aproximació als països en vies de desenvolupament	ALE	ETSEIT	4,5	-	4,5
Sandra Bestraten	Habitatge i Cooperació I	ALE	ETSAB	4,5	-	9
	Habitatge i Cooperació II	ALE	ETSAB	-	4,5	
Pere Busquets	Desenvolupament sostenible (semi-presencial)	Optativa	EUPM	3,5	-	15,5
	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	6	6	
Enric Carrera	Tecnologia i medi ambient	Optativa	EUETIT	-	2	14
	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	6	6	
Óscar Casas	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	6	6

Diana Cayuela	Desenvolupament sostenible (semi-presencial)	Optativa	ETSEIT	4,5	-	8,5
	Desenvolupament sostenible (semi-presencial)	Optativa	EUPM	1	-	
	Globalització i sostenibilitat	Optativa	ETSETB	-	3	
Jaume Cendra	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	3	5,5
	Desenv. capacitats emoc.	ALE	EUETIT	-	1	
	Tecnologia i desenvolupament	Optativa	EUETIT	1,5	-	
Bea Escribano	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	6	-	14,5
	Enginyeria Tèxtil i Societat	Obligatòria	EUETIT	4,5		
	Tecnologia i medi ambient	Optativa	EUETIT	-	4	
José Juan de Felipe	Enginyeria i Societat	Obligatòria	EPSC	-	6	12
	Globalització i sostenibilitat	ALE	ETSCCPB	3	-	
	Globalització i sostenibilitat	ALE	ETSETB	-	3	
Joan García	Globalització i sostenibilitat	ALE	ETSECCPB	3	-	9
	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	6	
Teresa Lacorte	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	3	3
Juan Martínez	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	6	10,5
	Tecnologia i desenvolupament	Optativa	EUETIT	4,5	-	

Jordi Morató	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	6	-	6
Santiago Ordàs	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	6	6
Àlex Riba	Aproximació als països en vies de desenvolupament	ALE	FIB	-	4,5	11,1
	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	6	
Assumpta Sabater	Desenvolupament sostenible	Optativa	ETSEIT	-	4,5	10,5
	Desenvolupament sostenible	Optativa	EUETIT	6	-	
Núria Salan	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	-	3	3
Jordi Segalàs	Tecnologia i Sostenibilitat	Optativa	No presencial	6	6	12
Bàrbara Sureda	Tecnologia i Sostenibilitat	ALE	No presencial	12	9	33
	Globalització i sostenibilitat	ALE	EUETIB	6	6	
Sandra Bestraten	Habitatge i Cooperació I	ALE	ETSAB	4,5		9
	Habitatge i Cooperació II	ALE	ETSAB		4,5	

Projectes Final de Carrera dirigits en el curs 2003-2004.

Títol PFC	Estudiant/a
Energías renovables y oportunidades de empleo	Aitor Peña Garcia
Estudi sobre el tractament de residus d'ordinadors PC i telèfons mòbils	Jordi Pérez Samper,

Estudi sobre el tractament de residus d'ordinadors PC i telèfons mòbils	Ivan Velasco Garcia
European water management of the new members of the european union	Barbara Carballo Pescadinha
European water management of the new members of the european union	Nilse Van der Sander
Tecnologías sostenibles per a la gestió de l'aigua	Cecile Duhamel
El agua como fuente de conflictos. Estudio de los focos de conflictos en el Estado Español.	Maria Lozano
Tecnologías sostenibles per a la gestió de l'aigua	Krystyna Jacubowska
Tecnologías sostenibles per a la gestió de l'aigua	Grazyna Jarzyna
Energías renovables y posibilidades de empleo	Mar Blasco
Estudis sobre la petjada ecològica	Antonio Carlos Alves Soares
Estudis sobre la petjada ecològica	Maria de Lurdes Leite Gonçalves
Estudis dels diferents conflictes de l'aigua a França	Loic Delobel
Estudis dels diferents conflictes de l'aigua a França	Alexis Caron

2. Doctorat

El programa de doctorat en “SOSTENIBILITAT, TECNOLOGIA I HUMANISME” és un programa interdepartamental a la UPC en què intervenen els departaments:

- Enginyeria Elèctrica
- Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental
- Enginyeria Tèxtil i Paperera
- Llenguatges i Sistemes Informàtics
- Matemàtica Aplicada I
- Mecànica de Fluids
- Enginyeria Mecànica

Aquests departaments deleguen en la Càtedra UNESCO a la UPC en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global la gestió general del programa, tot i que cada departament manté la responsabilitat acadèmica dels crèdits de docència, els treballs de recerca i les tesis doctorals assignades.

Seguint les directrius del Reial Decret 778/1998 i de la Comissió de Doctorat de la UPC, el programa de doctorat en “Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme” s'estructura en tres etapes diferenciades: formació en cursos i seminaris (fase de docència), elaboració de treballs de recerca tutelats i de projecte de tesi (fase de recerca) i, finalment, elaboració de la tesi doctoral (fase d'elaboració de la tesi).

Formació: estructuració temàtica cursos:

MARC TEMÀTIC	CURSOS I/O SEMINARIS	PROFESSORAT	DEPT
CIÈNCIA, TECNOLOGIA I SOCIETAT	Impacte social i ètica de l'activitat tecnocientífica (OB)	Miquel Barceló	LSI
	Història social de la tecnociència	Guillermo Lusa Antoni Roca Rosell	MAI
	Tecnologies per a la sostenibilitat	Ricard Bosch	EE
	Les TIC i el desenvolupament	Miquel Barceló Jaume Cendra	LSI
GLOBALITZACIÓ, SOSTENIBILITAT I DESENVOLUPAMENT	Desenvolupament humà sostenible i canvi global (OB)	Josep Xercavins	MF
	Les dimensions humanes del canvi global	Xavier Rodó	MF
	Medi ambient i desenvolupament humà	Joan Garcia	EHMA
	Globalització, sostenibilitat i economia	Arcadi Oliveres Giuseppe Munda	MF
	Desenvolupament, cooperació i sobirania	Xavier Álvarez	LSI
	Sistema d'Institucions Internacionals	Josep Xercavins	MF
	Economia ecològica i economia social	Adri Stahel	LSI
PLURI-DISCIPLINARIETAT	Formació pluridisciplinària per a la sostenibilitat	Xavier Álvarez	LSI
	Tecnologia, salut i desenvolupament	Joaquim Gascon	LSI
	Agendes 21 per al desenvolupament	Gemma Cervantes	MF
	Condicionants antropocèntrics de la sostenibilitat	Jaume Cendra Teresa Sunyé	LSI
EINES	Dinàmica de sistemes	Juan Martín	LSI
	GLOBESIGHT (GLOBal forESIGHT)	Josep Xercavins Diana Cayuela	MF
	Tractament de dades: anàlisi numèric i estadístic	Assumpta Sabater	MF
	Recursos d'informació en globalització i sostenibilitat	Roser Gómez Miquel Puertas	LSI

	SIG (Sistemes d'informació geogràfica)	Margarita Flores	MF
--	--	------------------	----

Oferta de cursos 2003-2004,

MARC TEMÀTIC	CURSOS I/O SEMINARIS	PROFESSORAT	DEPT
CIÈNCIA, TECNOLOGIA I SOCIETAT	Impacte social i ètica de l'activitat tecnocientífica (OB)	Miquel Barceló	LSI
	Història social de la tecnociència	Guillermo Lusa Antoni Roca Rosell	MAI
GLOBALITZACIÓ, SOSTENIBILITAT I DESENVOLUPAMENT	Desenvolupament humà sostenible i canvi global (OB)	Josep Xercavins	MF
	Les dimensions humanes del canvi global	Xavier Rodó	MF
	Medi ambient i desenvolupament humà	Joan Garcia	EHMA
PLURI-DISCIPLINARIETAT	Formació pluridisciplinària per a la sostenibilitat	Xavier Álvarez	LSI
EINES	GLOBESIGHT (GLOBal forESIGHT)	Josep Xercavins Diana Cayuela	MF
	Recursos d'informació en globalització i sostenibilitat	Roser Gómez Miquel Puertas	LSI
	SIG (Sistemes d'informació geogràfica)	Margarita Flores	MF

Treballs de recerca tutelats matriculats l'any 2003:

El Programa de Doctorat és encara molt jove; es va posar en marxa el 2000, si bé la demanda és molt elevada, hi ha més de 30 estudiants matriculats, les persones titulades i la producció científica és encara limitada.

Nom del Treball	Estudiant	Tutor
Indicadors de sostenibilitat	Marta Balada	Josep Xercavins
Ingeniería Comunitaria	Yazmín Cruz	Xavier Álvarez
Refrigeració sostenible a la costa Central	Jordi Mazon	Jaume Cendra
Ética, crecimiento económico i desarrollo sostenible. Los distintos sistemas económicos de ayer, de hoy i del mañana que pretenden guiarnos hacia el futuro.	Jordi Carrés	Xavier Álvarez
Diagnosi i eines per l'ambientalització curricular	Jordi Segalàs	Xavier Álvarez

Projectes de tesis presentats l'any 2003:

Nom del projecte de tesi	Estudiant
Propuesta de indicadores de ámbito local, para la media del potencial de sostenibilidad de los asentamientos humanos	Josep Antequera i Baiget
El desarrollo sostenible i la investigación en la salud	Leonardo Alberto Ríos Osorio
De la caracterización del paradigma del desarrollo sostenible como un esquema de configuración distintivo, al diseño de un procedimiento metodológico para la medición de la sostenibilidad (c.e. Andorra)	Ernesto González Navarrete
Propuesta metodológica para la creación i utilización de índices globales de desarrollo sostenible, teniendo en cuenta diferentes criterios de sostenibilidad, implementados i analizados con una herramienta de apoyo al razonamiento	Bàrbara Sureda
Metodología para el estudio de la viabilidad de un desarrollo sostenible para el estado de Veracruz	Carlos Manuel Welsh Rodríguez

Tesi doctorals:

Alumne: LUZ STELLA VELÀSQUEZ BARRERO
Director: JOSEP XERCAVINS VALLS
Títol: Propuesta de una metodología de planificación para el desarrollo urbano sostenible i diseño de un sistema de evaluación de la sostenibilidad de ciudades medianas de América Latina
Data: 23 de gener del 2004

Alumne: JUAN JOSÉ DE FELIPE BLANCH
Director: JOSEP XERCAVINS VALLS
Títol: Posibles escenarios futuros mundiales de emisiones i absorciones de CO₂ i cumplimiento de los acuerdos de Kyoto.
Data: juny 2004.

3. Recerca

La recerca es realitza fonamentalment a través de 2 Observatoris:

3.1 Observatori del Deute en la Globalització

3.1.1 Activitats 2004-2005

Totes les activitats de formació i sensibilització de l'ODG estan íntimament relacionades amb la resta d'activitats i accions, com són la recerca, la recopilació d'informació o el manteniment de la web, entre d'altres.

Seminaris i xerrades de formació i sensibilització:

- Organització de 2 seminaris de formació.
 - *'Globalització i desequilibris Nord/Sud'*. En aquest seminari es vol exposar com el procés de globalització econòmica que s'està duent a terme en els darrers anys està provocant greus desequilibris entre els països del Nord i del Sud. Aquest seminari es vol realitzar a l'Illa de Menorca, organitzat conjuntament amb el Fons Menorquí de Cooperació.
 - *'La nova geopolítica mundial'*. Amb la instauració dels neoconservadors (el sector més conservador del partit Republicà) al poder nord-americà, l'any 2001, el govern dels EUA inicia un gir copernicà en les relacions internacionals. Aquest seminari vol analitzar en profunditat quines són les polítiques que estan duent a terme els sectors més influents dins la Casa Blanca, així com és la nova configuració geoestratègica que estan definint. Aquest seminari es vol dur a terme durant la tardor de 2004 a Sant Cugat del Vallès.

Com fins ara, bona part dels seminaris s'organitzaran a alguna de les escoles de la UPC, i en alguns casos en diferents localitats d'arreu, principalment dels Països Catalans, comptant amb la col·laboració d'entitats i institucions locals per a la seva organització i difusió. La difusió serà compartida per l'entitat local que col·labori i l'ODG, des d'on elaborarem un tríptic per seminari, a distribuir a entitats, institucions, moviments socials i centres d'informació. S'elaborarà documentació específica d'introducció i ampliació de coneixements sobre els temes tractats en els diferents seminaris.

- L'ODG també participa en *activitats de sensibilització i formació organitzades per altres institucions, centres educatius, moviments socials o entitats locals*. En aquests casos, l'entitat que sol·licita la xerrada, s'encarrega dels temes d'espai, logística i difusió. En aquest sentit estem oberts a participar en alguna activitat puntual d'aquest caire que se'ns demani des de la UPC i el CCD.

Participació en el mestratge en *"Cooperació i Desenvolupament"* organitzat pel departament d'estructura econòmica mundial de la UB i l'ONG Món3. En el

mateix sentit, l'ODG participa activament en l'organització de Escola d'Estiu de la RCADE (*Red Ciudadana por la Abolición de la Deuda Externa*).

Maletí de materials de formació:

- Difusió i distribució, alhora que ampliació, d'un *maletí de materials de formació* que ja s'ha començat a elaborar durant el segon semestre de 2003. Aquest maletí tindrà una exposició amb nou pòsters sobre diferents temàtiques (deute extern, l'estat espanyol com a creditor, el paper de les Institucions Financeres Internacionals, el de les transnacionals, el de la societat civil, deute ecològic, deute odiós, conseqüències als països del Sud i presentació de l'ODG). Es proposa que el Centre de Cooperació al Desenvolupament faci seva l'exposició i que pugui oferir-la als seus socis durant el curs 2004-2005.

Sensibilització a través dels mitjans:

- Es vol continuar *redactant articles i cartes al director*, adreçades a mitjans de comunicació escrits i digitals. L'objectiu és fer arribar al màxim de gent possible, d'una manera rigorosa, la recerca que realitzem sobre els impactes al Sud.
- Continuar elaborant un *butlletí electrònic de notícies* (NotíciesODG), a través del qual fem arribar notícies d'actualitat, articles d'anàlisi, l'agenda de noves convocatòries i avisos sobre esdeveniments concrets. Aquest butlletí es distribueix a persones interessades pels temes que tractem.

Edició pròpia de publicacions:

- Durant el curs 2004-2005 ens proposem continuar elaborant nous llibres per la col·lecció CONTRAARGUMENTS. En concret, ens proposem dur endavant dos nous títols sobre els temes següents (els títols finals estan encara per determinar):
 - Un d'ells vol aprofundir sobre la '*privatització de serveis*' que s'està duent a terme tant als països del Nord com als països del Sud. L'estudi es farà a partir de l'anàlisi dels mecanismes de privatització i de com aquests s'estan internacionalitzant arreu del planeta..
 - El segon llibret que es vol elaborar anirà sobre '*La il·legimitat del Deute*'. En aquest llibret es vol aprofundir sobre si és legítim continuar reclamant el pagament del deute extern dels països de la perifèria quan se sap que, en molts casos, el deute va començar a ser contret per règims despòtics.

Seguiment dels actors i processos:

- *Estat espanyol.* S'actualitzaran les dades del que l'Estat espanyol és creditor, alhora que es desenvoluparan estudis de casos en què es detallin quin són els impactes socials i econòmics de l'atorgament dels crèdits FAD i de les operacions dutes a terme per CESCE sobre les poblacions dels països de la Perifèria.
- *Transnacionals espanyoles* en els països del Sud. Aquest serà un dels focus principals de l'activitat de l'ODG durant l'exercici al què es fa referència. Un cop recollida la informació sobre cadascuna de les transnacionals a estudiar s'elaboraran les pàgines web d'aquest apartat, i en la mesura que es vagi desenvolupant diferents estudis de casos clau, s'aniran fent públics.
- *Deute ecològic.* A l'igual que amb les transnacionals, es vol anar actualitzant la web amb nous estudis de casos. Aquest treball es farà conjuntament amb el grup de discussió, investigacions i publicacions sobre "Justícia Ambiental, Deute Ecològic i Sostenibilitat" (JADES) i amb la *Xarxa Europea de Reconeixement del Deute Ecològic*, que s'ha presentat enguany en el marc del Fòrum Social Europeu de París;
- *Organismes multilaterals.* Farem un seguiment de les cimeres que fan aquestes institucions i dels acords que s'estableixin en relació als temes que tractem a l'ODG, tenint especial atenció del paper de l'Estat espanyol dins les mateixes;
- *Governos de la Perifèria.* Es realitzarà un monitoreig de possibles noves crisis financeres.
- *Alternatives i moviments socials.* Volem actualitzar aquesta part de la web, fent especial èmfasi de les propostes d'alternatives que es facin.

Manteniment i actualització de la pàgina web:

- Tal i com s'ha exposat en l'apartat anterior, durant el curs 2004-2005, es vol actualitzar i ampliar quatre dels sis apartats de la web: Estat espanyol, Transnacionals espanyoles, Deute ecològic i Alternatives i moviments socials.

Ampliació del Centre de Recursos:

- També volem reforçar el Centre de Recursos que hem començat a crear durant l'any 2003 amb la compra de nou material bibliogràfic. Aquest Centre de Recursos, que ja disposa de més de 100 llibres.

Elaboració de dossiers i materials

- En moments de mobilització social entorn una determinada campanya afí als objectius de l'ODG, ens proposem editar materials de formació de manera coordinada amb la comissió de sensibilització de la campanya. Ara per ara es difícil de preveure amb exactitud quines seran aquestes mobilitzacions, però s'endevina que n'hi hauran entorn les negociacions de l'OMC, assumptes vinculats als conflictes de l'Orient Mitjà i la cimera del G-8.

Participació, creació i enfortiment de xarxes estatals i internacionals

- En continuïtat amb la línia que s'ha vingut desenvolupant fins ara, durant el curs 2004 – 2005 continuarem participant en xarxes estatals i internacionals que treballen amb temàtiques relacionades amb les nostres. Dins l'àmbit estatal es tindrà principal atenció per enfortir la xarxa dels diferents Observatoris del Deute que s'estan creant a Euskadi i a Galícia. A més, es mantindrà el contacte i treball continuïtat amb la *Red Ciudadana por la Abolición de la Deuda Externa*. D'altra banda, es col·laborarà amb Intermón-Oxfam, Càritas Internacional, Hegoa, la FCONGD, l'Observatori DESC i *Oneworld* sempre que sigui necessari. Dins l'àmbit internacional, es participarà activament dins la Xarxa Europea pel Reconeixement del Deute Ecològic – ENRED (*European Network for the Recognition of the Ecological Debt*), que vol dur a terme una campanya de sensibilització arreu del continent europeu. També mantindrem contacte amb aquelles xarxes, campanyes i entitats amb les que es venim treballant darrerament, tal com són IFIwatch, Deute Odiós (Jubilee South), Campanya BEI, la Campanya World Bank Bonds Boicott, CADTM i CEO.
- Una de les noves línies que obrirem en el curs d'enguany és la creació d'una xarxa d'universitats tant del Sud i del Nord que tingui per objectiu l'intercanvi de coneixement i de *know how* sobre processos il·legítims i impugnables d'endeutament, i la generació d'estudis de cas que puguin il·lustrar millor els orígens dels desequilibris Nord-Sud.

3.1.2 Cronograma d'activitats

A continuació es detalla el calendari de les diferents activitats previstes, desglossades en activitats permanents durant el període setembre 2004 – agost 2005 i activitats puntuals, dividides en tres quadrimestres que van de setembre–desembre 2004; gener–abril 2005 i maig–agost 2005:

Activitats permanents

- Participació en xerrades i altres accions de formació a petició d'universitats, d'institucions, moviments socials o entitats locals. Destaquem el suport puntual a assignatures i seminaris impartits des de la UPC. Ens comprometem a fer un mínim de quaranta xerrades i conferències.
- Redacció d'articles d'opinió, notícies i cartes al director pels mitjans de comunicació escrit
- Participació en programes de ràdio i televisions locals per difondre les activitats i recerques que anem desenvolupant
- Redacció i difusió del butlletí electrònic *NotíciesODG* (mensual exceptuant els mesos propers a les vacances de Nadal i estiu)
- Seguiment dels actors i processos, així com de les crisis financeres i dels acords i propostes que es prenen en les reunions multilaterals
- Participació i seguiment de les principals trobades de la societat civil sobre deute i regulació de transnacionals.
- Manteniment i actualització de la pàgina web, a més de les tasques d'administració, programació i disseny
- Puntualment al llarg de l'any: elaboració de dossiers i materials per campanyes
- Participació i dinamització de xarxes estatals i internacionals.
- Direcció del postgrau "Globalització, cooperació internacional i governabilitat mundial".

Setembre – desembre 2004

- Preparació del primer seminari sobre "Globalització i desequilibris Nord/Sud" a realitzar a l'Illa de Menorca durant el mes de setembre de 2004
- Coordinació del segon seminari sobre "La nova geopolítica mundial" que tindrà lloc a Sant Cugat del Vallès entre l'octubre i novembre de 2004
- Difusió i distribució del maletí de materials de formació i sensibilització
- Realització d'un del tercer número de *ContraArguments* (redacció i traducció)
- Ampliació del centre de recursos.

Gener – abril 2005

- Organització de tercer seminari que es celebrarà entre el febrer i març de 2005
- De gener a juny 2005: participació en el mestratge en "*Cooperació i Desenvolupament*" organitzat pel departament d'estructura econòmica mundial de la UB i l'ONG Món3

- Ampliació i traducció del maletí de materials de formació i sensibilització
- Edició i difusió del tercer llibre de *ContraArguments*
- Redacció i traducció del quart llibre de *ContraArguments*
- Presa de contacte amb algunes universitats clau de països fortament endeutats . Inici de nous estudis de camp per a l'elaboració de nou material a difondre en diversos formats.

Maig – agost 2005

- Elaboració del quart seminari que es durà a terme entre l'abril i el maig de 2005
- Difusió i distribució del material ampliat i traduït del maletí de materials de formació i sensibilització
- Edició i difusió del quart llibret de *ContraArguments*
- Juliol 2005: organització de tallers i funcionament de la Quarta Escola d'Estiu de la RCADE
- De juliol en endavant (fins el desembre de 2005): preparació del postgrau sobre "*Globalització, cooperació i governabilitat mundials*" dins el mestratge en Sostenibilitat de la Càtedra UNESCO de la UPC
- Publicació de nous estudis de cas a partir dels contactes i el treball realitzat a l'estadia dels mesos anteriors.

3.2 Observatori de la Sostenibilitat

Els treballs de l'Observatori vol projectar-se en un futur en diverses direccions:

- El món local
- L'àmbit regional
- La projecció llatinoamericana
- La projecció europea
- La projecció mediterrània
- Una base documental sobre les mesures de la sostenibilitat

3.2.1 El món local

Alguns dels treballs realitzats per l'Observatori han anat dirigits a l'anàlisi de la sostenibilitat en el marc local català.

L'estudi dels riscos ambientals, encarregat per la Diputació de Barcelona, i treballs iniciats en diversos municipis ens han acostat ja a aquest àmbit, com els Indicadors de Sostenibilitat a Sant Feliu del Llobregat i els del Pla d'Acció Ambiental de l'Ajuntament de Terrassa.

I això ens fa disposar d'una bateria de mesura de la sostenibilitat local que caldria estendre-la a més municipis de la província de Barcelona, de la resta de Catalunya, i de la resta de l'Estat espanyol.

Pel desenvolupament de la presència cal incrementar la col·laboració amb la Diputació de Barcelona, la resta de Diputacions de Catalunya, i els propis ens locals. Actualment s'ha iniciat un projecte de tres anys amb la Diputació de Barcelona per establir una sèrie d'indicadors locals de caire socioeconòmic.

En l'àmbit estatal, l'Observatori s'ha donat a conèixer a altres comunitats promotores de la sostenibilitat local, com el País Valencià, la Junta d'Andalusia, la Comunitat de Madrid i el Govern Basc.

Una possibilitat de poder accedir a la resta de territoris espanyols seria la creació d'una xarxa de mesura de la sostenibilitat local, en el marc de la Campanya Espanyola de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, de recent creació, o directament amb centres d'altres comunitats autònomes que treballin en aquesta temàtica.

3.2.2 L'àmbit regional i estatal

Existeixen dos treballs que ha elaborat l'equip de l'Observatori en aquesta direcció:

Un anàlisi de les bateries d'indicadors i l'aproximació a un marc d'estudi de la mesura de la sostenibilitat regional, elaborat per encàrrec de l'ODECAT de la Generalitat de Catalunya.

Un estudi sobre la sostenibilitat del desenvolupament andorrà i escenaris de futur, en elaboració, encarregat per la Fundació Júlia Reig.

Aquest àmbit cal desenvolupar-lo en col·laboració amb la Generalitat de Catalunya.

En aquests cas també seria d'interès elaborar anàlisis comparatius amb altres comunitats espanyoles i europees.

En l'àmbit estatal, l'Observatori ha presentat un projecte de recerca al Ministeri de Ciència i Tecnologia juntament amb la Universitat Complutense de Madrid, la Universitat del País Basc, la Universitat de València, la Universitat Pública de Navarra i la Universitat de Màlaga per establir sistemes de mesura de la sostenibilitat a nivell local i regional. Així també ha organitzat a Terrassa, les primeres jornades de mesura de la sostenibilitat amb representants d'aquestes universitats que han explicat els diversos treballs que estan fent, amb una assistència de més de 100 persones. I s'està en procés de creació de la Xarxa Nacional de Mesura de la Sostenibilitat amb aquest grups.

3.2.3 La projecció europea

En aquesta direcció s'han fet diferents contactes amb organitzacions i grups universitaris europeus per analitzar la possibilitat de participar en algun programa europeu de recerca, però tot està en una fase molt inicial.

Caldria establir una xarxa consolidada amb centres europeus que estiguin treballant amb temes similars.

Altres organitzacions com ICLEI o la Campanya de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat poden ser organitzacions d'interès per difondre els treballs de l'Observatori.

Caldria fer una anàlisi de quines són les organitzacions europees que estan treballant en aquestes temàtiques i les possibilitats de col·laboració.

3.2.4 La projecció llatinoamericana

El programa de doctorat gaudeix d'una presència important d'estudiants llatinoamericans. Alguns d'ells formen part de l'equip de l'Observatori i estan col·laborant en diversos projectes d'aquest.

Actualment l'Observatori ha entrat a formar part de la Xarxa Llatinoamericana d'Estudis Ambientals i Urbans que incorpora diversos centres universitaris d'Amèrica Llatina i Europa. I s'ha participat en un Seminari Internacional a Colòmbia, amb conferències desenvolupades a la Universidad Nacional de Colombia seu Manizales, i a la Universidad Autónoma de Occidente seu a Cali, i s'està treballant en un programa de recerca sobre Bioregions i Observatoris de la Sostenibilitat dels Assentaments Humans entre diversos grups de treball d'aquesta xarxa.

3.2.5 La projecció mediterrània

En un principi en el disseny inicial de la recerca en sostenibilitat, es va parlar de l'Observatori de la Sostenibilitat i també de l'Observatori de la Mediterrània.

En aquest punt les primeres expectatives es van quedar molt limitades degut a que els plantejaments inicials no es van poder assolir.

Recentment han sorgit algunes possibilitats d'establir una xarxa d'universitats al Nord d'Àfrica amb caràcter tecnològic i amb la possibilitat de liderar un projecte de recerca, recolzat per la Universitat de Marsella i la Cambra de Comerç d'aquest país, per presentar al Banc Mundial. Cal el desenvolupament d'aquest projecte.

3.2.6 Una base documental sobre la mesura de la sostenibilitat

Es un objectiu de l'observatori establir-se com a espai virtual de magatzematge de documents que recolzin les activitats de mesura de la sostenibilitat.

Per tant un dels objectius claus és el de dissenyar i construir una pàgina web en la que es doni cabuda a treballs, documents, articles,... que girin sobre el tema de la mesura de la sostenibilitat i la creació d'escenaris de futur que segueixin les metodologies que el grup fa servir.

Aquest espai virtual pot ser de gran ajuda per possibilitar contactes amb les organitzacions que treballen amb aquesta temàtica i d'altre banda ser font de difusió de les activitats de l'Observatori de la Sostenibilitat.

4. Formació continua

4.1 Màster en SOSTENIBILITAT (3a edició)

DIRECCIÓ: JAUME CENDRA GARRETA. Professor de la Càtedra UNESCO a la UPC en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global.

POSTGRAU A: “Una anàlisi pluridisciplinar de l’estat del món. Desenvolupament sostenible” (100 h)

L’estat del món i la sostenibilitat. Fonaments històrics i conceptuals del model de desenvolupament modern. Qüestionament i alternatives des d’un paradigma sostenibilista. Debat al voltant del concepte de desenvolupament sostenible.

Dates de realització: del 04/10/04 al 03/12/04.
Coordinació: A. Sabater Pruna i Beatriz Escribano.

POSTGRAU B: “Agendes 21 per a un desenvolupament” sostenible” (100 h)

Antecedents de Rio. Bases de la sostenibilitat. L’ordenació del territori i l’urbanisme. Les agendes 21 i les metodologies d’anàlisi de la sostenibilitat. Indicadors i eines per a la sostenibilitat.

Dates de realització: del 31/01/05 al 08/04/05.
Coordinació: Enric Carrera i Josep Antequera.

POSTGRAU C: “Ciència, tecnologia i gestió per a un desenvolupament sostenible” (100h)

La tecnociència i els seus valors. El nou paradigma científic. Gestió global de les organitzacions. Tècniques de gestió i producció sostenibles.

Dates de realització: del 18/04/05 al 17/06/05.
Coordinació: Andri Stahel

POSTGRAU D: “Educació, salut i cooperació per a un desenvolupament sostenible” (100 h)

Educació vs. escolarització. Educació per a la sostenibilitat. El binomi salut-malaltia a occident. Perspectives de la salut des de l’òptica de la sostenibilitat. La salut psico-social. Educació i salut. Diversitat cultural, ecologia i desenvolupament

humà. Evolució i avaluació de la cooperació internacional. Educació i salut comunitàries.

Dates de realització: del 03/10/05 al 02/12/05.
Coordinació: Jaume Cendra i Leonardo Ríos.

POSTGRAU E: “Prospectiva, sistèmica i modelització de sistemes socio-naturals” (100h)

Sistèmica. Dinàmica de sistemes: modelització de sistemes socio-naturals. Bases i metodologia de la prospectiva. Tallers de futur. Formulació d’escenaris. Creació d’escenaris de futur mitjançant el Globesight.

Dates de realització: del 30/01/06 al 31/03/06.
Coordinació: Juan Martín.

POSTGRAU F: “Globalització i governabilitat mundial” (100 h)

Globalització, neoliberalisme, geopolítica i governança. Globalització de l’economia productiva vs. l’economia financera. Construcció de models alternatius i governabilitat mundial.

Dates de realització: del 19/04/06 al 16/06/06.
Coordinació: David Llistar

4.2 Màster en ENERGIA PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (2a edició)

DIRECCIÓ: MARTÍ ROSAS CASALS I RICARD HORTA BERNÚS, Professors de la Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global a la Universitat Politècnica de Catalunya.

POSTGRAU A: “Energia i Sostenibilitat”

Data de realització: del 1/10/2004 al 6/12/2004
Coordinació: Juan Martínez Magaña

POSTGRAU B: “Estalvi i Eficiència Energètica”

Data de realització: del 1/10/2004 al 6/12/2004

Coordinació: Jaume Cendra Garreta

POSTGRAU C: “Energia Solar Tèrmica”

Data de realització: del 25/2/2005 al 2/5/2005

Coordinació: Martí Rosas Casals

POSTGRAU D: “Energia Solar Fotovoltaica”

Data de realització: del 25/2/2005 al 2/5/2005

Coordinació: Pere Sòria Alcázar

POSTGRAU E: “Energia Eòlica”

Data de realització: del 30/9/2005 al 5/12/2005

Coordinació: Ricard Horta Bernús

POSTGRAU F: “Energia de la Biomassa”

Data de realització: del 30/9/2005 al 5/12/2005

Coordinació: Núria Garrido Soriano

4.3 Dinàmica de sistemes

CURS D'ESPECIALITZACIÓ EN DINÀMICA DE SISTEMES (2004, 5a edició)

5. Relacions internacionals

5.1 Projecte Específic: Elaboració d'una Agenda XXI de El Gran Chaco Americano.

Antecedents

Aquest projecte neix com a continuació del taller sobre Globesight que la Càtedra UNESCO i MOCASE van realitzar l'any 2000 a la Universidad Católica de Santiago del Estero.

Objectiu General

Aportar l'experiència i les eines de treball utilitzades per la Càtedra UNESCO en qüestions de prospectiva i l'elaboració d'Agendes XXI en els anàlisi realitzats i per realitzar per la Oficina de Desarrollo Sustentable de El Gran Chaco. Recolzar la coordinació i construcció social en la zona a través de l'elaboració d'una Agenda XXI de El Gran Chaco.

Objectius Específics

- Capacitar en anàlisi de prospectiva.
- Capacitar en Planificació estratègica i geopolítica en qüestions socials i mediambientals.
- Revisar i co-construir les eines metodològiques i informàtiques amb actors de realitats de països del Sud.
- Recolzar la construcció social sota nous models d'anàlisi de la realitat i desenvolupament en aquesta regió geopolítica
- Iniciar el disseny conjunt de l'Agenda XXI de El Gran Chaco fent intervenir tots els actors involucrats en l'Oficina de Desarrollo Sustentable d'aquesta regió.

Desenvolupament de l'acció

- Concreció del "Proyecto de Agenda XXI para las Regiones del Chaco, Puna i Cuyo, desde las Organizaciones Campesinas e Indígenas". (Febrer 2003)
- Presentació del document al 5è programa de la Comissió Europea per països en vies de desenvolupament (pas a executar durant l'any 2004).

5.2 Projecte de disseminació: Sostenibilitat i Globalització per Enginyers i Tècnics

Antecedents

Aquest projecte està basat en el anterior el mòdul Europeu titulat “L’Enginyeria Europea davant de la Globalització i la Sostenibilització”, i que conjuntament amb als dos programes intensius (Glasgow 2000 i Porto 2001) donen lloc a aquesta nova experiència.

Objectiu general

Els objectius d’aquests projectes han estat desenvolupar temes comuns i compartir aproximacions pedagògiques en les àrees de globalització i sostenibilitat per la formació dels futurs enginyers.

Objectius específics

Els objectius del projecte de disseminació són presentar les metodologies i experiències del Mòdul Europeu i dels Programes Intensius als companys de la República Txeca i Polònia: mostrant i oferint els materials docents recollits des de 1998. El fet és oferir l’experiència de la xarxa per promoure la formació de la sostenibilitat en aquests països de l’Europa de l’Est.

Desenvolupament de l’acció

La Càtedra s’ha compromès a l’organització d’un seminari de la xarxa europea a Barcelona a l’estiu del 2005.

Projecte Xarxa Interuniversitària: 1a FASE del projecte, àmbit de Formació

Objectiu general

Crear una Xarxa Interuniversitària que permeti la cooperació en les àrees humana, social, científica i tecnològica, a través del desenvolupament de projectes conjunts en els àmbits de la formació, la recerca i la transferència de tecnologia. Centrant l’activitat en el desenvolupament de projectes vinculats al desenvolupament humà sostenible i, en particular ,al sector de l’energia.

Es pretén que aquesta activitat estigui vinculada a la creació de capacitats locals i a la resolució de problemes dintre d'aquest àmbit. És per això que serà una prioritat l'establiment de complicitats amb grups involucrats en processos de desenvolupament municipal sostenible, o de comunitats locals.

Àmbits d'activitat

El Projecte Xarxa Interuniversitària sobre Energia i Sostenibilitat, està orientat a enfortir el desenvolupament i integració amb Iberoamèrica, potenciant un espai de cooperació entre sectors i actors acadèmics i socials.

Com indica el nom de la Xarxa, ens proposem orientar el treball col·lectiu cap a dues grans línies temàtiques, que emmarcarien la nostra feina: El de l'energia, centrada en l'eficiència energètica i les energies renovables, i el de la sostenibilitat, centrada en les Agendes 21 i el desenvolupament local sostenible. Aquestes dues línies es desenvoluparien en quatre camps d'actuació:

Formació: Estem oberts a la consideració de propostes d'intercanvi i col·laboració de tot tipus, però la Càtedra centrarà el seu paper en la creació de relacions de col·laboració entorn a tres projectes concrets:

- Posta en marxa d'una assignatura compartida, és a dir, insertada en els plans d'estudi de les universitats, que desenvolupin continguts formatius relacionats amb la "Tecnologia i la Sostenibilitat", estudis que es desenvoluparien en format no presencial. Partim d'una experiència i d'uns instruments adients.
- Amb les mateixes característiques que l'anterior, posta en marxa d'una assignatura compartida, és dir, insertada en els plans d'estudi de les universitats, dedicada al desenvolupament de continguts formatius relacionats amb "l'Energia per a la Sostenibilitat".
- Posta en marxa d'uns estudis de Màster dedicats a "l'Energia per a la Sostenibilitat", a desenvolupar en un format no presencial, essent desitjable que adquireixin caràcter oficial.

Recerca: Estem interessats en desenvolupar relacions de col·laboració, mobilitat i intercanvi de professors i estudiants, en el marc dels estudis de Doctorat, en particular en el marc de la "Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme".

Desenvolupament de Projectes: Participarem en la construcció de complicitats que puguin impulsar la posada en marxa de Projectes de Desenvolupament Integral, actuant prioritàriament en Xarxes que integrin la col·laboració entre universitats, municipis, comunitats i sectors socials.

En aquesta Primera Fase del treball, plantegem l'activitat en dos àmbits:

- El de les universitats iberoamericanes
- El del Programa URB-AL de la Unió Europea

En el primer àmbit, el de les universitats iberoamericanes, ens plantegem desenvolupar 7 línies d'acció que tenen a veure amb la creació de la Xarxa i amb el desenvolupament de projectes concrets.

- Identificar les universitats contraparts i els grups de suport
- Oficialitzar/institucionalitzar treball conjunt mitjançant l'execució de convenis bilaterals/multilaterals
- Definir els objectius a curt i mitjà termini de la Xarxa
- Projectes bàsics I: Màster en Energia per al Desenvolupament Sostenible
- Projectes bàsics II: Assignatura Tecnologia i Sostenibilitat
- Projectes bàsics III: Assignatura Energia i Sostenibilitat
- Posta en marxa dels esmentats programes acadèmics oficialment reconeguts en les esmentades universitats, que fomenten i enforteixin capacitats en Iberoamèrica.

ACTIVITAT	ACCIONS	INSTÀNCIA EXECUTORA / RESPONSABLE	TEMPS DATES
1. Identificar les universitats contraparts i els grups de suport Algunes referències provisionals: Centro Universitario Regional del Norte (CURN) (Aquestí – Nicaragua) Universitat Tecnològica Nacional (Venado Tuerto – Argentina) Universitat Catòlica Asunción (Asunción – Paraguay) Universitat Pontificia Comilles (Madrid- España) Universitat de San Luis (San Luis – Argentina) Universitat de Lujan (Buenos Aires – Argentina)	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborant una guia de Perfiles (amb qui associar-nos) i Criteris (quines condicions s'han de complir) de potencials Universitats candidates. • Conèixer les recomanacions del CCD, de la Càtedra UNESCO, de les Àrees de relacions internacionals de la UPC, del Campus de Terrassa i de l'EUETIT. • Analitzar els grups d'universitats que participen en el projecte URB-AL, "Energies renovables i oportunitats de treball". • Conèixer les prioritats dels grups que dintre i fora de la universitat donen suport al projecte. • Seleccionar les universitats que en una primera fase podrien conformar la Xarxa • Trobar el suport del Laboratori d'Aplicacions Multimèdia de la UPC • Trobar el suport de la ciutat de Terrassa. • Trobar el suport del Rectorat de la UPC 	Càtedra UNESCO	Abril 2004
		Càtedra UNESCO	Abril 2004
		Càtedra UNESCO i CCD	Abril 2004
		Càtedra UNESCO	Maig 2004
		Càtedra UNESCO i CCD	Maig 2004
		Càtedra UNESCO	Abril 2004
		Càtedra UNESCO	Abril 2004
Càtedra UNESCO	Juny 2004		

		i CCD	
2. Oficialitzar/institucionalitzar treball conjunt mitjançant l'execució de convenis bilaterals/multilaterals	<ul style="list-style-type: none"> • Gestionar convenis interuniversitaris, aproximant-nos per vàries vies per aconseguir compromís de treball conjunt. • Viatges/reunions amb representants oficials per aproximació i oficialització de Conveni. • Conformant Grups de Treball interinstitucionals, mitjançant la participació de professionals del àmbit universitari dels països iberoamericans. • Revisió de totes les ofertes existents sobre energia que contemplen el Desenvolupament Sostenible com a horitzó. • Desenvolupant un procés de consulta per establir prioritats i detectar sensibilitats temàtiques a ser introduïdes/tractades en la proposta acadèmica virtual conjunta. 	<p>Càtedra UNESCO Relaciones Internacionals</p> <p>Càtedra UNESCO</p> <p>Càtedra UNESCO, CCD i tots els grups compromesos</p> <p>Càtedra UNESCO</p> <p>Càtedra UNESCO</p>	<p>Juliol 2004</p> <p>Set.-des. 2004 Juliol 2004</p> <p>Juliol 2004</p> <p>Juny 2004</p>
3. Definir els objectius a curt i mitjà termini de la Xarxa	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar el pla d'acció de la Xarxa en els àmbits de la formació, la recerca i el desenvolupament de projectes. • Concretar els objectius. • Les línies d'acció • Les accions a curt i mitjà termini • Identificar perfil més adequat dels programes acadèmics [Gestió, Tècnic, Informatiu-divulgatiu] 	<p>Càtedra UNESCO, CCD i tots els grups compromesos</p> <p>Càtedra UNESCO</p>	<p>Juliol 2004</p> <p>Juliol 2004</p>
4. Projectes bàsics I: Màster en energia per al desenvolupament sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> • Crear el Grup de Coordinació de l'activitat i els subgrups de desenvolupament de continguts. • Definir els mòduls formatius • Establir el calendari de treball • Establir els acords amb les universitats que els van a impartir i reconèixer. • Garantir els recursos financers necessaris. • Estudiar les possibilitats del caràcter oficial dels estudis. • Garantir la gestió tècnica dels processos acadèmics i docència no presencial. • Fase 1 continguts formatius. Elaborar els continguts formatius sobre energia solar i eficiència energètica. • Fase 2 continguts formatius, Elaborar el resto de continguts formatius del Màster. • Posta en marxa dels continguts formatius Fase 1. <ul style="list-style-type: none"> • Gestió tècnica per curs • Recursos humans • Posta en marxa dels continguts formatius Fase 2. <ul style="list-style-type: none"> • Gestió tècnica por curso • Recursos humans 	<p>Càtedra UNESCO</p> <p>Grup de Coordinació Càtedra UNESCO</p> <p>Càtedra UNESCO</p> <p>Càtedra UNESCO UPC Càtedra UNESCO</p> <p>Grup de Coordinació</p> <p>Grup de Coordinació</p> <p>Càtedra UNESCO</p> <p>LAB Cada universitat Càtedra UNESCO</p> <p>LAB</p>	<p>Juliol 2004</p> <p>Set. 2004 Set. 2004 Gen.-Ju. 2005</p> <p>Sep-Dic 2004</p> <p>Set-Des 2004</p> <p>Curs 2005-2006</p> <p>Maig 2005</p> <p>Maig 2006</p> <p>Curs 2005-2006 Curs 2006-2007</p>

		Cada universitat	
5. Projectes bàsics II: . Assignatura Tecnologia i sostenibilitat	<ul style="list-style-type: none"> • Crear el Grup de Coordinació de l'activitat i els subgrups de desenvolupament de continguts. • Definir els mòduls formatius • Establir el calendari de treball • Establir els acords amb les universitats que els van a impartir i reconèixer. • Garantir els recursos financers necessaris. • Garantir la gestió tècnica dels processos acadèmics i docència no presencial. • Elaborar els continguts formatius adaptant els actuals i creant de nous. • Posta en marxa de l'assignatura. <ul style="list-style-type: none"> • Gestió tècnica per curs • Recursos humans 	Càtedra UNESCO Grup de Coordinació Càtedra UNESCO Càtedra UNESCO Càtedra UNESCO Grup de Coordinació Càtedra UNESCO LAB Cada universitat	Juliol 2004 Set. 2004 Set. 2004 Gen-Ju. 2005 Set-Des 2004 Curs 2005-2006 Maig 2005 Curso 2005-2006
6. Projectes bàsics III: Assignatura Energia i desenvolupament sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> • Crear el Grup de Coordinació de l'activitat i els subgrups de desenvolupament de continguts. • Definir els mòduls formatius • Establir el calendari de treball • Establir els continguts amb les universitats que els van a impartir i reconèixer. • Garantir els recursos financers necessaris. • Garantir la gestió tècnica dels processos acadèmics i docència no presencial. • Elaborar els continguts formatius adaptant els actuals i creant de nous. • Posta en marxa de l'assignatura. • Gestió tècnica por curso • Recursos humans 	Càtedra UNESCO Grup de Coordinació Càtedra UNESCO Càtedra UNESCO Càtedra UNESCO Grup de Coordinació Càtedra UNESCO LAB Cada universitat	Juliol 2004 Set. 2004 Set. 2004 Gen-Ju. 2005 Set-Des 2004 Curso 2005-2006 Maig 2005 Curso 2005-2006

6. Producció científica any 2003

Abans de descriure les principals activitats de recerca, cal assenyalar com a fet especialment destacat la inauguració dels nous espais de recerca de la Càtedra UNESCO a l'edifici del Vapor Universitari de Terrassa -institució amb la que s'ha signat un conveni de cessió per un període de 15 anys- amb una superfície total de 250 m². L'arranjament d'aquests espais ha suposat una inversió de 54.000 euros en equipament informàtic i mobiliari que permeten la ubicació d'una trentena de llocs de treball. Actualment, acull l'Observatori del Deute en la Globalització, l'Observatori de la Sostenibilitat i investigadors del programa de doctorat de la Càtedra. La inauguració d'aquest equipament va tenir lloc el 7 de maig i va comptar amb la presència de l'alcalde de Terrassa Pere Navarro i Carmen Piñan, de la Divisió d'Educació Superior de la UNESCO a París.

6.1 Informes

- *Balance de las actuaciones en materia de deuda externa del Gobierno del Estado español desde la Consulta Social.* Observatori del Deute en la Globalització (ODG), conjuntament amb l'Observatori del Deute al País Basc.
- *Grau de desenvolupament, l'ús i l'eficàcia dels sistemes d'indicadors de sostenibilitat en l'àmbit internacional.* Projecte encarregat per l'Observatori del Desenvolupament Estratègic de Catalunya (ODECAT) i pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat de Catalunya . Observatori de la Sostenibilitat. Gener 2003.
- *Gestió del risc ambiental en l'àmbit municipal.* Projecte encarregat per l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona. Josep Antequera i Marta Iglesias. 2003
- *Escenaris de futur d'Andorra: la sostenibilitat del desenvolupament andorrà.* Estudi encarregat per la Fundació Julià Reig d'Andorra. Josep Antequera i Ernesto González (coordinació); Emèrit Bono, Isidre Antuñano i Ernest García (anàlisis econòmiques i institucionals); Josep Germain (anàlisis de biodiversitat i sistemes naturals); Jorge Brenner (sistemes d'informació geogràfica); i Andri Stahel (suport als models amb dinàmica de sistemes). 2003.
- *Indicadors de sostenibilitat de Sant Feliu de Llobregat.* Projecte encarregat per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Josep Antequera, Ernesto González, Carlos Welsh i Marta Balada conformen l'equip de treball. 2003.

- *Indicadors del pla d'acció ambiental de Terrassa*. Projecte encara en execució encarregat per la Regidoria de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa. Josep Antequera. 2003.
- *El Parc Digital de Viladecans com a eina cap a un desenvolupament local sostenible* realitzat per Antoni Oliva per encàrrec de l'Ajuntament de Viladecans. 2003.
- Elaboració del document final del *Pla d'acció local de l'Agenda 21 de Sant Boi de Llobregat* com a continuïtat del projecte iniciat els anys anteriors amb les diagnosi social i econòmica del municipi i el seus processos participatius corresponents. Albert Ferrís, Gemma Cervantes, Josep Antequera i Joseph Germain.

6.2 Ponències, comunicacions i pòsters

- Antequera, J. i Germain, J. "*Modelos de sostenibilidad en medios rurales.*" Jornadas sobre Sostenibilidad en Núcleos de Población incluidos en Espacios Naturales Protegidos. Fundació Municipalia. Parque Natural de Redes. Astúries, 8 i 9 de novembre.
- Antequera, J. i López, V. "*Cooperación Hispano-Mexicana para el desarrollo de un modelo de sostenibilidad municipal en Snaloa México.*" Congreso Internacional Territorios, Cooperación y Desarrollo Sostenible. Càceres, 27 i 29 d'octubre.
- De Felipe, J. J.; Sureda, B. ; Xercavins, J. "*Escenarios de futur de les emissions als Països Catalans: Implicacions en els models econòmics actuals.*" Estratègia per a la Sostenibilitat de les Illes Balears. Bases per a una societat sostenible. Fòrum per a la Sostenibilitat de les Illes Balears. Segona Jornada sobre models energètics i canvi climàtic. Govern de les Illes Balears. Palma de Mallorca.
- Escribano, B. "*El agua y el desarrollo sostenible.*" Seminari Gestao da Água para Consumo Humano. Porto (Portugal), 5 de gener.
- Escribano, B. "*Water and Sustainability.*" Seminari Sustainability for Engineers and Technologists. Politechnika Wroclawska de Wroclaw (Polònia), 18 i 19 de setembre.
- Martínez, J . Conferencia inaugural "*Situación actual y posibilidades de las energías renovables.*" Seminari Internacional Energías Renovables y Oportunidades de Empleo. Programa Comissió Europea URB-AL, Xarxa Núm. 4. Ajuntament de Rubí. Ciudad de León – Nicaragua, 5 i 6 de febrer.

- Martínez, J . Conferència “*Desarrollo Sostenible y Contexto Político Internacional.*” Curs de Cooperació Internacional. Creu Roja. Terrassa, 28 de novembre.
- Martínez, J . Conferència “*Energía y sostenibilidad.*” Primeres jornades sobre Energías Renovables y Desarrollo Humano, el Reto de la Sostenibilidad. Ingeniería Sin Fronteras, Centre de Cooperació al Desenvolupament (UPC). Barcelona, 6 a 8 de novembre.
- Martínez, J . Conferència “*Més enllà del deute financer.*” Segon seminari Deutors i Creditors, Qui Deu a Qui?” Observatori del Deute en la Globalització (ODG). Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global a la UPC. Sant Cugat, 14 de juny.
- Welsh, C. Acta de Conferència “Tools for Community Design and Decision Making Conference.” Working session V. San Francisco (Califòrnia), 11 a 13 de desembre.

6.3 Assistència a congressos i jornades

A més de les referències citades a l'apartat de comunicacions a congressos, el membres de la Càtedra UNESCO han assistit als següents congressos, seminaris i jornades:

- 13-16 de març. Toronto, Canadà. 2nd Biennial International Sustainability Indicators Network Meeting. Carlos Manuel Welsh Rodríguez
- 20-24 de juliol. Nova York. EEUU. International Conference of the System Dynamics Society. System Dynamics Society. Josep Antequera.
- 14-15 de setembre. Universitat de CVUT de Praga. Seminar in Education in Sustainability for Engineers and Technologists. Beatriz Escribano
- 30-31 d'octubre. Barcelona. Jornades Diàleg sobre Governabilitat, Globalització i Desenvolupament. Carlos Manuel Welsh Rodríguez, Ivonne Cruz.
- 21 i 22 de novembre. Barcelona. Seminari Aigua: Font de Vida, Font de Pau”. Associació de Nacions Unides a Espanya. Enric Carrera, Beatriz Escribano
- 12 de desembre de 2003. Olot (Girona). I Jornada sobre la Petjada Ecològica. Fundació d'Estudis Superiors d'Olot. Josep Antequera, Enric Carrera, Ernesto González.

6.4 Publicacions periòdiques

Revistes

Revista SOSTENIBLE? Núm. 5. La Democràcia. Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global a la UPC. Maig 2003.

Papers de la Càtedra UNESCO: El parque digital de Viladecans como herramienta para un desarrollo sostenible local. Estrategias de desarrollo a partir de la construcción de un modelo mediante dinámica de sistemas. Núm. 11. Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global a la UPC. Maig 2003.

Papers de la Càtedra UNESCO: Com podem ser humans? Reflexions sobre el reduccionisme científic, l'antropocentrisme i la tecnocrècia. Núm. 12. Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global a la UPC. Novembre 2003.

Butlletíns electrònics

Butlletí electrònic NotíciesODG. S'han realitzat vuit edicions (de gener a juny del 2003 i d'octubre a novembre/desembre 2003).

Butlletí electrònic Dinàmica de Sistemes. S'han fet quatre edicions, al Març, Juny, Setembre i Desembre 2003

Altres publicacions

Informe sobre el desenvolupament humà 2003 del PNUD: Un pacte entre els països per posar fi a la pobresa. Edició en català, de la Càtedra UNESCO conjuntament amb el Centre UNESCO de Catalunya, l'Associació per a les Nacions Unides i la Creu Roja a Catalunya. 2002.

6.5 Llibres

- *Deuda ecològica ¿Quién debe a quién?*. Colectivo de Difusión de la Deuda Ecológica, Observatorio de la Deuda en la Globalización. Ed. Icaria. Col. Contraargumentos (1). Junio 2003

- Bureo, S.; Gallagher, C.; van Osch, H.; Comoglio, C.; Marins, I.; Escribano, B. *Sustainability for Engineers and Technologists*. CD-ROM. Glasgow Caledonian University. Regne Unit, setembre 2003.

- Martín, J. *Teoría y ejercicios prácticos de dinámica de sistemas*. Edita JMG. Barcelona, desembre 2003.
- Ramos, L. (coordinadora); Llistar, D.; Valcarce, F. L.; Antognazzi, I.; Castellani, A. G.; Ortíz, R.; Grassi, E.; Neufeld, M. R.; Brilovsky, A. E. *El fracaso del Congreso de Washington. La caída de su mejor alumno: Argentina*. Icaria, col·lecció Más Madera. Barcelona, juliol 2003.
- Rusi, D.; Puig I.; Ramos, J.; Ortega, M.; Ungar, P. *Deute ecològic. Qui deu a qui?* Editen ODG i Càtedra UNESCO a la UPC amb Icaria Editorial. Barcelona, juny 2003.
- Verger, A. *El sutil poder de las transnacionales. Lógica, funcionamiento e impacto de las grandes empresas en un mundo globalizado*. Editen ODG i Càtedra UNESCO a la UPC amb Icaria Editorial. Barcelona, novembre 2003.

6.6 CD-ROM

Tecnología i Sostenibilitat. Càtedra UNESCO en Tecnologia, Desenvolupament Sostenible, Desequilibris i Canvi Global a la UPC. 2003.

6.7 Articles en revistes

- Iolanda Fresnillo. *Argentina i el FMI arriben a un acord després d'11 mesos de negociacions*. NotíciesODG. Gener 2003
- Daniel Gómez-Olivé i Iolanda Fresnillo. *Londres + 50*. NotíciesODG. Febrer 2003
- David Llistar. *Deute i Guerra*. NotíciesODG. Març 2003
- Iolanda Fresnillo. *El Govern segueix reduint l'AOD i 'convertint' deute en*
- David Llistar. *Anar contra la guerra i cedir diners a "empreses guerreres", no lliga gens*. NotíciesODG. Abril 2003
- Iolanda Fresnillo. *Reunions de Primavera entre el Banc Mundial i el FMI*. NotíciesODG. Abril 2003
- Gemma Tarafa. *Insensibilitat PP (Paràlisi Permanent) davant el Deute Extern*. NotíciesODG. Maig 2003

- Miquel Ortega. *Parlem de deutes? El G8 i els països HIPC*. NotíciesODG. Maig 2003
- Iolanda Fresnillo. *Dossier sobre el G8 i Recopilació de notícies sobre la cimera del G8 a Evian*. NotíciesODG. Maig 2003
- Iolanda Fresnillo. *Per a què serveix el G8*. NotíciesODG. Juny 2003
- Iolanda Fresnillo. *L'estratègia comercial amb Xina i els crèdits FAD*. NotíciesODG. Juny 2003
- Antoni Verger. *Cancún, ¿el principio del fin de la OMC?*. NotíciesODG. Octubre 2003
- Iolanda Fresnillo. *L'OMC fracassa a Cancun. Crònica d'un descarrilament*. NotíciesODG. Octubre 2003
- Miquel Ortega. *Las matruskas*. NotíciesODG. Octubre 2003
- Jesús Carrión. *Bolivia, el gas és el problema?* NotíciesODG. Novembre / Desembre 2003
- Miquel Ortega. *A las duras y a las maduras*. NotíciesODG. Novembre / Desembre 2003
- Iolanda Fresnillo. *La experiència del TLCAN: Una lliçó sobre els efectes del lliure comerç a Amèrica Llatina*. NotíciesODG. Novembre / Desembre 2003
- Antequera, J. "Observar la sostenibilidad." Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 1. Octubre.
- Antequera, J. "La sostenibilidad urbana y la Agenda 21 local." Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 2. Desembre.
- Barceló, M. "Democràcia i tecnologia." Revista *Sostenible?* (núm 5). Maig
- Carrera, E. Editorial. Núm. 3 *Butlletí informatiu ICE* (UPC).
- Carrera, E. "L'ús de la web-cam a la docència no presencial." Núm. 3 *Butlletí informatiu ICE* (UPC).
- Carrés, J. "Economía, sociedad y medio ambiente." Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 1. Octubre.
- Cruz, I. "Cambio climático, pobreza y género." Boletín *Ide@Sostenible*. Num 1. Octubre.

- Fresnillo, I. “Què amenaça el futur d’Etiòpia.” *Illacrua*. Febrer.
- Fresnillo, I. “Deuda ecològica en el foro social europeu.” Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 2. Desembre.
- González, E. “Complejidad: una opinión.” Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 1. Octubre.
- Ríos, L. “El desarrollo sostenible y los conceptos.” Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 1. Octubre.
- Rocuts, A. “Participación democrática y representatividad. ¿Quién toma las decisiones? y ¿en interés de quién?” Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 2. Desembre.
- Welsh, C. “Xalapa ¿sostenible?, una radiografía de la sostenibilidad de Xalapa.” Boletín *Ide@Sostenible*. Núm 2. Desembre.

6.8 Seminaris de formació

Observatori del Deute en la Globalització (ODG):

LES CRISIS FINANCERES EN L’ESPIRAL DEL DEUTE

L’impacte de les finances en el Sud. 9 i 10 de Maig 2003. Escola Industrial de Barcelona

DEUTORS I CREDITORS, QUI DEU A QUI?

Deute històric, deute odiós, deute ecològic ...14 de juny 2003. Casa de Cultura, Sant Cugat del Vallès

GLOBALITZACIÓ I L’EROSIÓ DEMOCRÀTICA ALS PAÏSOS DEL SUD

Evolució de la democràcia en el sud: del multilateralisme a l’unilateralisme. 4 d’Octubre 2003. Sala de conferències de l’Escola Universitària d’Enginyeria Tècnica Industrial de Terrassa (EUETIT - Campus UPC)

COM ACABEM D’UNA VEGADA AMB EL DEUTE?

Propostes de solució a la problemàtica del Deute. 20 de Desembre 2003. Sala d’Actes de l’Escola Industrial de Barcelona – UPC

6.9 Xerrades, conferències i intervencions

- 10 de gener. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra. “*El Procés de Porto Alegre*”, en el marc del Doctorat de Relacions Internacionals i Integració Europea del IUEE de la UAB. Iolanda Fresnillo Sallan

- 14 de gener. Universitat de Barcelona, Barcelona. Presentació de l'ODG al Màster sobre Cooperació i Desenvolupament Internacional, i propostes de recerca activista N-S. David Llistar Bosch
- 24 de febrer. Universitat Politècnica de Catalunya, Terrassa. Presentació de l'ODG al Màster sobre Sostenibilitat . David Llistar Bosch
- 27 de febrer. Universitat Ramon Llull – La Salle, Barcelona. *“Deute extern, Deute etern?”*. David Llistar Bosch
- 19 de març. Barcelona. Presentació del *Llibre “Globalización capitalista y la Hegemonia del Régimen Wall Street”* de Ramón Fernández Duran. David Llistar Bosch
- 23 de març. Acampada contra la Guerra, Masnou. *“Debat sobre la Guerra”*. Gemma Tarafa Orpinell i David Llistar Bosch
- 27 de març. Santa Coloma de Gramanet. *“Els Nous Moviments Socials”*. Daniel Gómez-Olivé Casas
- 28 de març. Jornades per una Globalització més justa. Justícia i Pau, Barcelona. *“L’abolició del deute extern”*. Daniel Gómez-Olivé Casas
- 29 de març. Jornada de la Fundación Europea para el Psicoanálisis: Interrogantes del hombre y de la mujer contemporáneos. *“Condicionants tecnoeconòmics de la subjectivitat contemporània”*. Jaume Cendra Garreta
- Abril. Universitat Ramon Llull – Blanquerna, Barcelona. *“Deute i Guerra a Iraq”*. David Llistar Bosch
- Abril. Universitat de Barcelona – Fac. De Medicina, Barcelona. *“Boicot: eina de lluita pacífica. Perquè fer-lo?”*. David Llistar Bosch
- Abril. Escoles Pies, Barcelona. *“Les causes de la Guerra”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 10 d’abril. Manlleu. *“Debat sobre Iraq”*. David Llistar Bosch
- 16 d’abril. Acampada contra la Guerra a Pla de Palau, Barcelona. *“El poder de les Transnacionals i el poder del Boicot”*. Pla de Palau. David Llistar Bosch
- 7 de maig. Creació de la Plataforma contra l’ALCA, Barcelona. *“ALCA: Extensió de la Guerra en los países de América Latina”* . David Llistar Bosch

- 8 de maig. Universitat Politècnica de Catalunya, Barcelona. *“El problema del Deute i el Desenvolupament”*. David Llistar Bosch
- 11 de maig. Centre d'Estudis, Debats i Tertúlies, Barcelona. *“Els joves, els Nous Moviments Socials i les mobilitzacions contra la guerra”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 10 de maig. Sant Cugat del Vallès. *“El negoci de la reconstrucció de l'Iraq”*. Daniel Gómez-Olivé Casas
- 10 de maig. Xarxa de Mobilització Global - CCCB, Barcelona. *“Enfonsem el G8”*. Iolanda Fresnillo
- 22 de maig. Universitat Politècnica de Catalunya, Barcelona. *“Com s'organitza la societat: els Moviments Socials”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 23 de maig. Servei Civil Internacional, Barcelona. *“El Veritable poder del G8”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 28 de maig. Centre de Treball i Documentació, Barcelona. *“Què es el G8 i què es discutirà a la Cimera d'Evian?”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 30 de maig. Village Intergalactique, Annemasse (França). *“L'ALCA i el Mercosur: el paper de la UE”* juntament amb el Corporate European Observatory, en el marc de les mobilitzacions contra la Cimera del G8 a Evian. David Llistar Bosch
- 12 de juny. Santa Coloma de Gramanet. *“El negoci de la reconstrucció a l'Iraq”*. Daniel Gómez-Olivé Casas
- 28 de juny. Manresa. *“En què consisteix la Globalització econòmica?”*. Daniel Gómez-Olivé Casas
- 2 de juliol. Servei Civil Internacional, Barcelona. *“Què és i com funciona l'OMC? L'Agenda de Cancun”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 12 de juliol. Barcelona. *“En què consisteix la Globalització econòmica?”* Daniel Gómez-Olivé Casas
- 12 de juliol. Universitat de Barcelona, Barcelona. *“Homenatge al Professor Josep Maria Vidal Villa”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 20 de juliol. CSO Les Naus, Barcelona. *“L'OMC i els processos de privatització de serveis”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 24 de juliol: *“Alternatives en la vida cotidiana”*. Gemma Tarafa Orpinell

- 25 de juliol. *“Ideologías políticas”*. Gemma Tarafa Orpinell i Ricard Vilaregut.
- 25 de juliol: *“¿Cómo hacer boicot preventivo?”*. David Llistar Bosch
- 26 de juliol: *“¿Cómo acabar con la Deuda Externa?”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 28 de juliol. Madrid. Presentació del Llibre *“El fracaso del Consenso de Washington, la caída de su mejor alumno: Argentina”*. Laura Ramos i Iolanda Fresnillo Sallan
- 18 de setembre. Pati Manning, Barcelona. *“I després de Cancun, què?”*. Gemma Tarafa Orpinell i David Llistar Bosch.
- 10 d'octubre. Igualada. *“La situació a l'Iraq ara”*. Daniel Gómez-Olivé i Casas
- 1 de novembre. Barcelona. *“Contra el neoliberalisme i el patriarcat: per una Europa del drets socials i dels pobles”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 17 de novembre. Creu Roja, Terrassa. *“L'observatori del deute, una realitat a Terrassa”*. Iolanda Fresnillo Sallan
- 18 de novembre. Barcelona. En el marc del II Fòrum Internacional de Drets Humans. *“L'obstacle del deute extern i el seu impacte sobre els DESC”*. David Llistar i Bosch
- 10 de desembre. UPC, Terrassa. *“El deute extern i la crisi argentina”* en el marc de l'assignatura “Cooperació als països en vies de desenvolupament”. Dani Gómez-Olivé Casas.
- 10 de desembre. Saragossa. *“Mundialización e interdependencia solidaria”*, Mòdul 1 del curso de Cooperación y Desarrollo organitzat per Inter-Red Aragó. David Llistar Bosch i Iolanda Fresnillo Sallan

7. Mitjans de comunicació

- 20 de gener – 10 de febrer. REBELIÓN / CANAL SOLIDARIO / VILAWEB - NOSALTRES.COM / LA FOGATA DIGITAL / EL TRIANGLE. Reaccions a la nota de premsa enviada conjuntament amb Càritas i Intermón sobre *“Deute Extern: propostes davant la paràlisi governamental”* arran del Fòrum Social Mundial de Porto Alegre.
- 6 de març. EL PERIÓDICO. *“Deute Extern a Internet”*, referència a la pàgina web de l'ODG i a la Campanya “Londres+50”.

- 20 de març . BARCELONA TELEVISIÓ (BTV). Iolanda Fresnillo Sallan. Debat sobre la Guerra (programa especial per l'inici de la guerra).
- 25 de març. COM-RÀDIO. Daniel Gómez-Olivé Casas. Programa Lamalla.net. *"Debat sobre la Guerra"*.
- 1 d'abril. BARCELONA TELEVISIÓ (BTV). Daniel Gómez-Olivé Casas. Barcelona Televisió (BTV). Programa Ciutat Oberta, debat sobre *"Nous Moviments Socials"*.
- 2 de juny.. TV3. David Llistar Bosch i Gemma Tarafa Olzinelles- Programa Entrelínies. L'ODG apareix en la càpsula *'Un cop acabada la guerra, què? Gent que continua treballant'*.
- 3 de juny. RÀDIO SANT CUGAT. Entrevista a Daniel Gómez-Olivé Casas sobre *"Els altres deutes"*.
- 18 de juliol. INDYMEDIA MADRID. Notícia sobre la presentació a Madrid del llibre "El fracaso del Consenso de Washington, la caída de su mejor alumno: Argentina".
- 21-27 de juliol. ONEWORLD. Notícia sobre la publicació del llibre *"Deute ecològic, qui deu a qui?"*.
- 20 d'octubre. RÀDIO TERRASSA. Entrevista a Daniel Gómez-Olivé Casas sobre *"El deute ecològic"*.
- 16 d'octubre. ONEWORLD. "Observatori de deute ecològic".
- 3 novembre. EL TRIANGLE. L'Observatori del Deute és citat a l'article *"L'Estat espanyol és el vuitè deutor de carboni del món"*.
- 7 de novembre. LIBERINFO. "El ODG impulsa una Red Europea por el Reconocimiento de la Deuda Ecológica".
- 14 de novembre. RÀDIO TERRASSA. Entrevista a Iolanda Fresnillo, des del Fòrum Social Europeu a París, sobre el desenvolupament d'aquest esdeveniment internacional.
- 19 de novembre. DIARI DE TERRASSA. Entrevista a Iolanda Fresnillo arrel de la sessió inaugural del curs en Cooperació Internacional i Educació per al Desenvolupament de Creu Roja *"Fresnillo afirma que el Gobierno no quiere abolir la deuda externa"*.

- 1 de desembre. RÀDIO 4. Entrevista a Iolanda Fresnillo sobre “*Deute Extern*”, arrel de la publicació del CD “*Drop the Debt – Cancelar la Deuda*”.
- 18 de desembre. RÀDIO 9 (VALÈNCIA). Entrevista a Iolanda Fresnillo en relació a la publicació dels dos primers números de la col·lecció *ContraArguments*.

8. Articles en premsa

- Cano, M. “Dudas sobre la selección del sexo de los hijos.” *El País*. 19 d’abril.
- Cano, M. “Biotecnología. Mercado, consumo y poder.” *The Ecologist*. Abril.
- Cano, M. “Tecnologías, ética y sostenibilidad.” *El País*. 27 de juny.
- Cano, M. “Padres tecnodirigidos.” *The Ecologist*. Octubre.
- Carrera, E. “Sida, inseguretad alimentària i pobresa”. *Diari de Terrassa*. 2 d’octubre.
- Cormenzana, D. I. “La cooperación española en el plan Puebla-Panamá.” *Rebelión*. 27 d’octubre.
- Fresnillo, I. “Cancun: Crònica d’un gran descarrilament.” *El Triangle*. 22 de setembre.
- Fresnillo, I. “Crònica d’un fracàs esperat.” *Illacrua*. Octubre.
- Fresnillo, I. “El reconeixement del deute ecològic.” *Diari de Terrassa*. 4 de novembre.
- Fresnillo, I. “Fam a Etiòpia.” *La Vanguardia / La Malla / El Triangle / Segre / Norte de Castilla*. 31 de desembre.
- Fresnillo, I. “Informe sobre el G8.” *Oneworld*. 26 de maig.
- Fresnillo, I. “La OMC y el futuro del planeta.” *El País*. 9 de setembre.
- Fresnillo, I. “Per a què serveix el G8?” *Butlletí Informatiu de la Fundació Món-3*. Juny.
- Fresnillo, I. “Per a què serveix el G8?” o “Els incompliments del G8.” *Diari de Sabadell / El País / El Periódico / Diari de Terrassa / Rebelión / La Fogata digital*. 6- 10 de juny.

- Fresnillo, I. “Noticias sobre Deuda y Globalización: El Gobierno español apuesta por el aumento de los FAD y por la conversión de deuda por inversiones privadas “ / “Deuda privada en Etiopía” / “Crisis en América Latina: resurge el temor a una crisis de deuda como la de los ochenta”. *Redacción* (butlletí trimestral de RCADE). Gener.
- Germain, J. “Cap a una gestió forestal sostenible.” *Diari de Terrassa*. 2 de desembre.
- Gómez-Olivé, D i Fresnillo, I. “Diferente rasero para cancelar la deuda externa.” *Rebellion / La Fogata digital / unSUR*. 3 de març.
- Gómez-Olivé, D. “¿Quién paga la factura de Irak?” *El País*. 5 de juny.
- Gómez-Olivé, D. “¿Una oportunidad para hacer política?” *El País / Estrella digital*. 1 de febrer.
- Gómez-Olivé, D. “L’alimentació és un dret universal.” *La Malla / La Vanguardia / El Periódico / El País*. 3-15 de setembre.
- Gómez-Olivé, D. “Londres + 50.” *El 9 punt Sabadell*. 3 de març.
- Gómez-Olivé, D. “Qui paga la factura d'Iraq?” *Illacrua*. Juny.
- Gómez-Olivé, D. “Qui paga la factura d'Iraq?” *Sodepaz / Oneworld / Foro Social Madrid*. 16 de maig.
- Llistar, D. “Als pobres, cal eliminar-los?” *Estrella digital / Diari de Terrassa*. 4 de febrer.
- Llistar, D. “Deuda y Guerra.” *Rebelión / Soberanía (Veneçuela)*. 26 de març.
- Llistar, D. “Una guerra en paral·lel: la guerra financera i els ‘deutes odiosos’”. *Diari de la Pau*. 21-27 de març.
- Llistar, D. “Aclarim les coses, ‘boicot’ a què? I ‘preventiu’ a quines amenaces?” *Diari de la Pau*. 2-9 de maig.
- Llistar, D. Et altri. “Comerciar amb el futur.” *El Periódico*. 14 de setembre.
- Llistar, D. “Tropas de alquiler.” *Diario Argituz*. 18 setembre.
- Llistar, D. “Consumir, una manera eficaç de transformar el món.” *Foc Nou*. 27 d'octubre.

- Ortega, M. “¿Hablamos de deudas? El G8 y los países del HIPC.” *L’Altraveu*. 16 de juny.
- Ortega, M. “A las duras y a las maduras.” *El País*. 7 de desembre.
- Ortega, M. “El protocolo de Kioto i el deute ecològic.” *Tot Sant Cugat*. 18-24 d’octubre.
- Ortega, M. “Kioto no es suficiente.” *La Vanguardia*. 5 d’octubre.
- Ortega, M. “Las matriuskas.” *El País*. 3 d’octubre.
- Russi, D. “Chapapote que no vemos, chapapote que no sentimos.” *L’Altraveu* (revista electrònica). 22 de gener.
- Verger, A. “Cancún ¿el principio del fin de la OMC?” *Rebellion / ALAI, América Latina en Movimiento*. 16- 22 de setembre.
- Verger, A. “Cancún, el principi del fi?” *Illacrua*. Octubre.
- VVAA. “Càritas, Intermón Oxfam i el Observatorio de la Deuda exigen al Gobierno Español la cancelación de la deuda externa con Etiopía ante la grave crisis alimentaria que vive el país”. Nota de premsa conjunt de l’ODG amb Càritas i Intermon. 11 de febrer.
- VVAA. “Deute Extern: propostes davant la paràlisi governamental”. Nota de Premsa i informe conjunt de l’ODG amb Càritas i Intermon. Presentat al Fòrum Social Mundial de Porto Alegre. Gener.

9. Altres

Els articles i les dades ofertes per l’ODG arriben fins als exàmens de la Universitat. Un professor de la Universitat de València, de l’assignatura “Métodos Estadísticos en Economía”, fa servir exemples de dades publicades per l’ODG en les preguntes del seu examen.

L’Informe sobre Iraq de l’ODG és una de les referències apuntades per Hegoa al Llistat de recursos sobre la guerra i Iraq. Aquest llistat va ser publicat en diverses pàgines web (Sodepaz, Foro de gobiernos regionales solidarios, Foro Social Madrid, etc.)

Abril. El Atlas de Le Monde Diplomatique. L’Observatori del Deute és citat com una de les referències internacionals sobre Deute Extern al capítol “La insoportable carga de la Deuda”.

Juliol. Mon diplomatic – Attac. L'Observatori del Deute és citat en l'especial sobre "Deute Extern" elaborat per Attac França.

Setembre. L'ODG rep i participa en l'elaboració del "Wednesday Group", un butlletí mensual, d'abast mundial, sobre notícies i activitats al voltant de les Institucions Financeres Internacionals, que coordinen des de Bretton Woods Project (Londres).